

ชื่อเรื่อง: การพัฒนาอาชีพให้กับผู้ใช้สารเสพติดของสถาบันธัญญารักษ์
ผู้วิจัย: สุกุมมา แสงเดือนฉาย, นันทา ชัยพิชิตพันธ์, สำเนา นิลบรรพ์, ธัญญา สิงห์โต
ปี: 2555

บทคัดย่อ

การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการอาชีพ และพัฒนาอาชีพให้กับผู้ใช้สารเสพติดที่เข้ารับการรักษาในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้สารเสพติดทุกประเภททั้งเพศชายและหญิง ที่เข้ารับการรักษาแบบผู้ป่วยในระยะฟื้นฟูสมรรถภาพที่สถาบันธัญญารักษ์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำรวจความต้องการฝึกอาชีพมีจำนวน 234 คน และกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพจำนวน 135 คน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบตามความสะดวก (Convenience sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชุด คือ แบบสอบถามความต้องการฝึกอาชีพของผู้ใช้สารเสพติด และแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการฝึกอาชีพ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมิถุนายน-สิงหาคม 2555 รวมเวลา 90 วัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลอง (Paired-samples t-test)

ผลการวิจัยมีดังนี้

1. ความต้องการฝึกอาชีพของผู้ใช้สารเสพติดที่เข้ารับการรักษาในสถาบันธัญญารักษ์ระยะฟื้นฟูสมรรถภาพ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 67.5) อายุเฉลี่ย 29 ปี มีอายุระหว่าง 20-29 ปี (ร้อยละ 41.9) มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 56.1) มีอาชีพรับจ้างมากที่สุด (ร้อยละ 42.4) รองลงมาคือว่างงาน (ร้อยละ 24.9) รายได้เฉลี่ย 8,234 บาท โดยส่วนใหญ่มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3,000 บาท/เดือน (ร้อยละ 45.7) สารเสพติดหลักที่ใช้คือยาบ้า (ร้อยละ 54.7) รองลงมาคือสุราและไอซ์ (ร้อยละ 14.1 และ 9.8 ตามลำดับ) ส่วนสารเสพติดที่นิยมใช้ร่วมกันมากกว่า 1 ชนิดคือยาบ้ากับไอซ์ (ร้อยละ 84) รองลงมาใช้ยาบ้ากับสารอื่น ๆ และยาบ้ากับสุรา (ร้อยละ 7 และ 5 ตามลำดับ) ส่วนปริมาณการใช้พบว่าใช้ยาบ้าเฉลี่ยวันละ 3 เม็ด ใช้ไอซ์เฉลี่ยวันละ 1.24 กรัม และสุราเฉลี่ยวันละ 1.5 ขวดกลม

สำหรับอาชีพที่กลุ่มตัวอย่างต้องการฝึกอาชีพมากที่สุดคือการทำขนมไทย (ร้อยละ 22) รองลงมาคือการทำอาหารว่าง (ร้อยละ 15) การซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า (ร้อยละ 13) การเพาะเห็ด (ร้อยละ 12) และการจัดสวนถาด (ร้อยละ 9) โดยผู้ใช้สารเสพติดให้เหตุผลของการเลือกฝึกอาชีพเรียงลำดับจากมากไปน้อยคือ เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ รองลงมาคือมีความสนใจอยากเรียนรู้ และเพื่อนำไปใช้ในครอบครัว

2. การพัฒนาอาชีพให้กับผู้ใช้สารเสพติดที่เข้ารับการรักษาประกอบด้วย 5 อาชีพ คือ การทำขนมไทย การทำอาหารว่าง การซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า การเพาะเห็ด และการจัดสวนถาด ซึ่งภายหลังการฝึกอาชีพแล้วผลการวิจัยพบว่า

2.1 ความรู้ในอาชีพโดยรวมของผู้ใช้สารเสพติดสูงขึ้นกว่าก่อนการฝึกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนทัศนคติต่อการฝึกอาชีพในกลุ่มตัวอย่างการทำอาหารว่าง และการจัดสวนถาด พบว่ามีมากขึ้นกว่าก่อนการฝึกอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างการทำขนมไทย การซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า และการเพาะเห็ด พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ความพึงพอใจต่อการฝึกอาชีพของผู้ใช้สารเสพติดพบว่าอยู่ในระดับมากในทุกอาชีพ โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้ามีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจสูงที่สุดเท่ากับ 2.81 รองลงมาคือการทำอาหารว่างเท่ากับ 2.71 และมีความคิดเห็นต่อการฝึกอาชีพว่าช่วยให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริมได้ เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว รองลงมาคือ นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในครอบครัวของตนเองหรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3 สำหรับปัญหา/อุปสรรคในการนำความรู้ไปใช้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างการเพาะเห็ดและการจัดสวนถาดมีความเห็นว่าวัตถุดิบหายาก สถานที่ซื้อวัตถุดิบอยู่ห่างไกล และไม่มีบริเวณสถานที่กว้างขวางเพียงพอกับการประกอบเป็นอาชีพได้ ส่วนการทำขนมไทยและการทำอาหารว่างมีความคิดเห็นว่าปัญหา/อุปสรรคในการนำความรู้ไปใช้ ไม่มีอุปกรณ์ และไม่มีเงินทุน ส่วนการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้ามีความคิดเห็นว่าความรู้ และประสบการณ์ยังไม่เพียงพอที่จะนำไปประกอบอาชีพได้

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าในการฝึกอาชีพให้กับผู้ใช้สารเสพติดที่เข้ารับการบำบัดรักษา แม้ว่าจะเป็นการช่วยเพิ่มพูนความรู้ และทักษะในอาชีพแล้ว แต่อาจไม่เพียงพอที่จะทำให้ผู้ใช้สารเสพติดนำไปประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้ครอบครัว ดังนั้นควรต้องมีมาตรการช่วยเหลือต่อเนื่องภายหลังการฝึกอาชีพ คือ ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือเงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และการตลาด หรือแหล่งประกอบกิจการที่รับเข้าทำงานด้วย เพื่อให้ผู้ใช้สารเสพติดสามารถมีอาชีพ และมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้